

**RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ  
LICEUM PLASTYCZNE im. WOJCIECHA KOSSAKA W ŁOMŻY**

**PRZEDMIOT EWALUACJI:**

**WPLYW PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH NA PODNIESIENIE FREKWENCJI UCZNIÓW**

**WSPÓLPRACA SZKOŁY Z RODZICAMI**

Autorzy:

mgr Iwona Kupidłowska

mgr Magdalena Rusiecka

mgr Adam Tyminski

CZERWIEC 2019

## **SPIS TREŚCI**

### **I. Informacje wstępne:**

1. Podstawa prawna sporządzania raportu
2. Typ i rodzaj szkoły

### **II. Cel badań realizowanych w ramach ewaluacji wewnętrznej**

### **III. Przebieg badań**

1. Opis problemów badawczych
2. Opis próby badawczej
3. Sposób zbierania danych (metody i narzędzia)

### **IV. Prezentacja i analiza wyników ewaluacji w odniesieniu do problemów badawczych**

1. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli
2. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród rodziców
3. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród uczniów szkoły
4. Opracowanie analizy dokumentów szkolnych

### **V. Omówienie wyników w odniesieniu do problemów badawczych oraz wnioski do dalszej pracy.**

## **I. Informacje wstępne:**

1. Podstawa prawna sporządzenia raportu:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie nadzoru pedagogicznego i ewaluacji (Dz. U. Nr 168 , poz. 1324)

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn.zm.).

2. Typ i rodzaj szkoły;

Liceum Plastyczne im W. Kossaka w Łomży. Szkoła prowadzona przez MKiDN w Warszawie.

## **II. Cel badań realizowanych w ramach ewaluacji wewnętrznej;**

### **1. Cele i zdania ewaluacji wewnętrznej;**

- a) podniesienie efektywności pracy szkoły;
- b) podniesienie frekwencji uczniów;
- c) zbadanie jak podejmowane działania wychowawcze wpływają na podniesienie frekwencji;
- d) zbadanie współpracy rodziców ze szkołą;

### **2. Opis ewaluacji.**

Ewaluacja miała za zadanie zbadać:

1. W jaki sposób podejmowane działania wychowawcze wpływają na frekwencję uczniów;
2. Jak przedstawia się współpraca rodziców ze szkołą;

W tym celu opracowano ankiety adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli:

1. Badające realne przyczyny nieobecności uczniów, ich stosunek do obowiązków oraz rozeznanie w przepisach regulujących sprawę nieobecności w szkole;
2. Badające zaangażowanie rodziców w pracę szkoły, ich rozeznanie w dokumentacji szkolnej oraz zbierające informacje na temat sposobów poprawy współpracy rodziców ze szkołą;
3. Zbierające od nauczycieli informacje mogące wpływać na poprawę frekwencji uczniów oraz mogących mieć wpływ na poprawę aktywności rodziców we współpracy ze szkołą;
4. W jaki sposób są wykorzystywane wnioski z analizy ankiet i dokumentacji szkolnej.

#### **Kryteria ewaluacji:**

1. Współpraca rodziców ze szkołą ma wpływ na podniesienie frekwencji
2. Kadra pedagogiczna wpływa na podniesienie frekwencji uczniów.
3. Wnioski z analizy dokumentacji i ankiet wpływają na poprawę frekwencji uczniów
4. Wnioski z analizy ankiet wpływają na podejmowanie działań poprawiających współpracę rodziców ze szkołą.

#### **Dobór metod i próby badawczej oraz źródła danych:**

1. Ankiety dla rodziców.
2. Ankiety dla nauczycieli.
3. Ankieta dla uczniów.
4. Analizy następujących dokumentów:
  - a) protokoły Rad Pedagogicznej;
  - b) dzienniki lekcyjne;
  - c) protokoły z zebrań zespołów wychowawczych.

### **III. Przebieg badań**

#### **1. Opis problemów badawczych**

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w szkole przez zespół nauczycieli powołany przez dyrektora szkoły. Ewaluacja polega na zaplanowanym i podporządkowanym pewnym rygorom metodologicznym zbieraniu oraz przetwarzaniu informacji o warunkach, przebiegu i skuteczności działań szkoły. Badania mają na celu określenie poziomu spełniania wymagań (pełen opis

wymagań można znaleźć w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie nadzoru pedagogicznego). Badanie ma odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób podejmowane działania wychowawcze wpływają na frekwencję uczniów oraz jak przedstawia się współpraca rodziców ze szkołą.

Zespół do spraw ewaluacji przyjął założenie, że wychowawcy i kadra pedagogiczna stale zabiegają o podniesienie frekwencji uczniów oraz dzieląc się spostrzeżeniami starają się na bieżąco eliminować trudności mogące wpływać na frekwencję. Założono też, że współpraca rodziców ze szkołą, również w obszarze mającym wpływ na frekwencję uczniów, może wymagać stymulowania. Badanie ma na celu wyszukanie sposobów na poprawę współpracy rodziców ze szkołą aby wykorzystać to w organizacji szkoły oraz wypracowanie optymalnych metod działania wychowawców i nauczycieli, które skutkować będą poprawą frekwencji uczniów. W celu weryfikacji tych założeń opracowano ankiety dla rodziców, nauczycieli i uczniów oraz przeanalizowano dokumenty szkoły.

## **2. Opis próby badawczej.**

W trakcie badania (ewaluacji) zbierano informacje pochodzące od wychowawców i nauczycieli. Badaniem objęto wszystkich nauczycieli zarówno przedmiotów artystycznych jak i nauczycieli pionu przedmiotów ogólnokształcących, przeprowadzono ankiety wśród uczniów i rodziców oraz analizowano dokumentację szkoły. Badanie zostało zrealizowane zgodnie z harmonogramem ewaluacji w miesiącach: październik 2018 – czerwiec 2019 roku.

Na podstawie zebranych danych został sporządzony raport w obszarze działania szkoły: W jaki sposób podejmowane działania wychowawcze wpływają na frekwencję uczniów oraz jak przedstawia się współpraca rodziców ze szkołą;

## **3. Sposób zbierania danych (metody i narzędzia).**

- a) analiza dokumentacji szkolnej;
- b) ankiety dla nauczycieli;
- c) ankiety dla rodziców;
- d) ankiety dla uczniów

## **IV. Prezentacja i analiza wyników ewaluacji w odniesieniu do problemów badawczych:**

### **1. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli.**

Wnioski z analizy ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli:

W dniu 26.02.2019 r. przeprowadzono anonimową ankietę, której celem było zbadanie wpływu planowanych działań wychowawczych na podniesienie frekwencji uczniów oraz poprawę współpracy z rodzicami. Wnioski z niej płynące mają w założeniu wpłynąć na podniesienie jakości tej współpracy i pomóc w zbliżeniu stanowisk, a także podnieść jakość pracy szkoły. Część z zamieszczonych w ankiecie pytań dotyczyła również problemu

nieobecności, których przyczyny stale analizujemy aby móc je efektywnie eliminować. W ankiecie wzięło udział 19 nauczycieli, zawarto w niej 23 pytania, z których większość miała zamkniętą formułę.

Funkcję wychowawcy klasowego pełni 6 nauczycieli (32% ankietowanych). Pozostali nauczyciele na pytanie czy kiedykolwiek pełnili funkcje wychowawcy odpowiedzieli, że tak (73% ankietowanych).

Zdecydowana większość przebadanych nauczycieli – 57% jest raczej zadowolona ze współpracy z rodzicami, zadowolona – 31%, tylko 3 osoby (15%) z ankietowanych nauczycieli ocenia, że rodzice nie są zainteresowani tym co dzieje się w szkole, a 4 osoby (21%), że rodzice zainteresowani są sporadycznie.

Większość ankietowanych nauczycieli 67% jest zdania, że rodzice interesują się tym, co dzieje się w szkole. Jedyne 15% sądzi że, „nie zna takich przypadków”. Jako przykłady współpracy z rodzicami nauczyciele wymienili:

- *współpraca z pedagogiem szkolnym i wychowawcą, rozmowy z rodzicami*
- *stały kontakt telefoniczny z rodzicami*
- *ustalenie sposobu usprawiedliwiania nieobecności, informowanie się wzajemnie (rodzic – wychowawca) o każdej nieobecności*
- *wspólne wyszukiwanie zajęć wyrównawczych lub indywidualnych, a także właściwych poradni psychologicznych*
- *udział rodziców w spotkaniach organizowanych we współpracy z policją i psychologiem*
- *systematyczne spotkania z wychowawcą*
- *organizacja dodatkowych zajęć z matematyki polegające na wzajemnej, koleżeńskej pomocy uczniów*
- *kontrolowanie frekwencji uczniów, w szczególności grupy, która nagminnie opuszcza lekcje*
- *monitorowanie nieobecności przez rodzica i rozliczanie z postępów w nauce*
- *zaangażowanie rodziców tylko w przypadku uczniów z deficytami*
- *stały kontakt rodziców z wychowawcą i pedagogiem w sytuacji problemów wychowawczych ucznia związanych z trudną sytuacją osobista lub rodzinną*

Ankietowani nauczyciele twierdzą, że klasowe zebrania z rodzicami 57% oraz indywidualne spotkania 36% należą do najczęściej wykorzystywanych przez rodziców form współpracy. Inną atrakcyjną formą współpracy według 68% badanych jest kontakt telefoniczny oraz 10% - udział we wspólnych imprezach szkolnych. Nikt z ankietowanych nie wymienił spotkań z ekspertami.

73% ankietowanych uważa, że istniejący system kontaktów z rodzicami spełnia ich potrzeby i oczekiwania, a 26% ten system nie satysfakcjonuje.

19 ankietowanych nauczycieli ( 100% ) zgadza się , że liczba zebrań z rodzicami jest wystarczająca.

21% ankietowanych nauczycieli uważa, że większość rodziców bierze aktywny udział w zebraniu.

78% sądzi, że jedynie pojedyncze osoby są aktywne. 15% twierdzi, że rodzice podczas klasowych zebrań nie wykazują żadnej aktywności, również 5% uważa, że rodzice bez zachęty nie wykazują aktywności.

5% nauczycieli uważa, że aktywność rodziców jest niewystarczająca i nie spełnia ich oczekiwań.

73% ankietowanych nauczycieli w odpowiedzi na pytanie „Czy system kontaktów rodziców z nauczycielami spełnia ich potrzeby i oczekiwania” udzieliło odpowiedzi „ tak ”, ale aż 26% „ nie ”.

Na pytanie „Co nauczyciele chcieli by zmienić w systemie kontaktów rodziców z nauczycielami” wymienili:

- *zwiększyć frekwencję na zebraniach rodziców*
- *zwiększyć zaangażowanie rodziców w kontaktach ze szkołą*
- *upowszechnić działanie dziennika elektronicznego*
- *zmniejszyć częstotliwość kontaktów telefonicznych z rodzicami w wolne dni*
- *zwiększyć kontakty indywidualne z rodzicami i uświadomić im, że rozmowa z nauczycielem wspomaga rozwój ucznia*
- *zmienić świadomość i odpowiedzialność rodziców*
- *ustalić konkretne dni i godziny dyżurów nauczycieli w szkole i dostosować je do potrzeb rodziców*

Zaleceniem po przeanalizowaniu tych uwag jest częstsze przypominanie Rodzicom faktu, że nauczycielom bardzo zależy na ich obecności na zebraniach oraz tego, że stanowią część społeczności szkolnej, która bardziej powinna angażować się w życie szkoły. Warto przypomnieć też

rodzicom, że nauczycieli obowiązuje kodeks pracy, a za tym idzie prawo do odpoczynku oraz jak wszystkim innym przysługuje wolna sobota i niedziela, zaś kontakty telefoniczne powinny mieć miejsce tylko w godzinach pracy szkoły lub w trakcie czasu opieki jaką nauczyciele sprawują nad młodzieżą w trakcie wycieczek.

Na prośbę o podanie przykładów działań, które zachęciłyby Rodziców do częstszego uczestnictwa w zebraniach nauczyciele zaproponowali:

- *integracyjny charakter spotkań*
- *szkolenia dla rodziców*
- *motywowanie i zmuszanie do udziału w zebraniach*
- *spotkania z pedagogiem i psychologiem*
- *indywidualne rozmowy na temat ucznia*
- *wskazywanie mocnych i pozytywnych stron uczniów i klasy*
- *zmiana aranżacji pomieszczenia, w których odbywają się spotkania z rodzicami (kameralny, integracyjny charakter spotkań)*

75% nauczycieli uważa, że przyczyną nieobecności Rodziców na zebraniach jest to, iż zajęci są pracą. 57% ankietowanych twierdzi, że znaczna odległość miejsca zamieszkania. 57% nauczycieli uważa, że obowiązki rodzinne, 10% , że brak informacji o terminie spotkania, 10% wymienia inne przyczyny i są to: brak zainteresowania życiem szkoły, rodzicom wystarczy kontakt telefoniczny. 15% nauczycieli nie zna przyczyn.

63% nauczycieli uważa, że Rodzice usprawiedliwiali nieobecności uczniów nie podając żadnej rozsądnej przyczyny. 37% uważa że „nie”. Rozbieżność w odpowiedzi na to pytanie w ankietach przeprowadzonej wśród uczniów i rodziców wskazuje, że albo istnieje rozbieżność w pojmowaniu ważności przyczyny nieobecności albo ankietowani nie odpowiadali szczerze.

W swojej pracy 47% nauczycieli uważa, że „niektórzy Rodzice” zbyt wyrozumiale traktują nieobecności uczniów. 42% uważa, że „tak” zbyt wyrozumiale a tylko 5% że „nie”. I 5% nie ma zdania na ten temat. To, że nauczyciele tak twierdzą, dowodzi, że mają większą świadomość wpływu nieobecności na wyniki nauczania. Jako zalecenie wskazujemy tu przypominanie uczniom o dużej zależności pomiędzy wynikami nauczania, a frekwencją.



52% ankietowanych nauczycieli ma kłopot z określeniem „Czy podejmowane działania wychowawcze mające podnieść frekwencję uczniów są wystarczające”. Tak znaczny odsetek wątpliwości prowadzić powinien do wywołania dyskusji i wskazanie przez nauczycieli propozycji, które ich zdaniem byłyby bardziej efektywne.

42 % uważa, że są „wystarczające ale nie zmieniają stanu rzeczy”.

Wśród najczęściej wymienianych przyczyn nieobecności uczniów w szkole nauczyciele wymieniają:

Choroba 78%, przemęczenie 52%, lęk przed złą oceną 37%, problemy z dojazdem 26%, lek przed szkołą 15%, złe relacje z rówieśnikami 5%, mało interesujące zajęcia 5%, zasypianie 47%, problemy rodzinne 37%, inne problemy 21%( lenistwo, negatywny wpływ grupy rówieśniczej, słabo określony cel edukacji, zagubienie, wiek dorastania, brak konsekwencji przy mniejszej ilości nieobecności). Odpowiedzi udzielone przez nauczycieli wykazują , że w dużo większym stopniu nieobecności uczniów mogą być powodowane lękiem przed szkołą czy przed złą oceną. Rodzice wskazywali na tę przyczynę sporadycznie.

Działania, które mogłyby zdaniem nauczycieli zmotywować uczniów do systematyczności i poprawy frekwencji to:

- *dowiedzieć się dlaczego jest niewystarczająca*
- *systematyczność pracy nauczyciela i konsekwencja w traktowaniu i rozliczaniu uczniów*
- *konsekwencja w sprawdzaniu obecności i egzekwowanie punktów ujemnych za nieobecności*
- *rozmowa z uczniem jest jedyną skuteczną metodą*
- *wskazanie korzyści dla ucznia, życzliwość*
- *upowszechnienie dziennika elektronicznego*
- *nagradzanie pochwałą i pozytywną oceną*
- *proste prace domowe*
- *egzekwowanie zaliczenia zakresu materiału, który uczeń opuścił przez nieobecności*

Wśród wymienionych propozycji są takie, które z jednej strony mogą mieć wpływ na podniesienie frekwencji uczniów, z drugiej osłabiają frekwencję rodziców w zebraniach. Upowszechnienie dziennika elektronicznego daje rodzicom możliwość kontroli obecności ucznia na zajęciach w czasie rzeczywistym z drugiej strony dostępność do tych danych przyczynia się do rezygnacji z udziału w zebraniach. Dowodzi tego

znaczny spadek obecności rodziców w zebraniach po wprowadzeniu równolegle dziennika elektronicznego. W niektórych przypadkach rodzice nie pojawili się ani razu na spotkaniu. Zaleceniem jest w tym przypadku szybkie reagowanie na pojawiające się nieobecności i dyscyplinowanie rozmową, a także konsekwentne trzymanie się ustalonych zasad związanych z np. usprawiedliwianiem nieobecności, terminami nadrabiania zaległości i zaliczeń sprawdzających opanowanie materiału przez ucznia z czasu jego nieobecności.

Nauczyciele na pytanie jaki wpływ na frekwencję ma możliwość samodzielnego usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów, którzy uzyskali pełnoletniość podali następujące odpowiedzi:

*-pełnoletni uczeń ma do tego prawo ale ostatecznie decyduje wychowawca, który zna sytuację i podejście ucznia do nauki*

*- obniżenie frekwencji*

*-nieodpowiedzialni uczniowie opuszczają więcej godzin*

*- zmniejszenie obecności uczniów w szkole*

*- uczy odpowiedzialności*

*- trzeba jasno określić zasady usprawiedliwiania nieobecności, nie pozwolić na nadużywanie*

*samodzielnego usprawiedliwiania*

Zaleceniem zespołu jest zwrócenie uwagi przez wychowawców aby w przypadku usprawiedliwień nieobecności przez pełnoletniego ucznia nie akceptować powodów błahych i wnikliwie obserwować przypadki powtarzających się nieobecności, a w razie potrzeby niezwłocznie podejmować działania dyscyplinujące.

## 2. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród rodziców

Wnioski i zalecenia z przeprowadzonej ankiety wśród Rodziców:

Wnioski stanowią załącznik do badania jakości współpracy Rodziców ze szkołą przeprowadzonego przez zespół nauczycieli do spraw ewaluacji wewnętrznej w oparciu o przeprowadzoną ankietę oraz sondaże wśród wychowawców klas. Większość danych zgromadzona została po analizie odpowiedzi zawartych w ankiecie z dnia. 16.11.2018r.

Już sama ilość Rodziców biorących udział w zebraniu ( ok. 50%) wskazuje, że istnieje konieczność zbadania przyczyn tak niskiej frekwencji. Obecny termin oraz godzina spotkania ( piątkowe popołudnie) ustalony został jako optymalny dla Rodziców, był z Nimi

konsultowany i teoretycznie godz. 18.00 nie powinna stanowić problemu w dotarciu na spotkanie po pracy nawet z odległego miejsca. Okazało się, że termin to nie jedyny powód licznych nieobecności. Należą do nich również:

- zbyt duże oddalenie miejsca zamieszkania rodziców/opiekunów od szkoły dziecka (kilkadziesiąt, a bywa, że i kilkaset kilometrów). Większość uczącej się w Liceum młodzieży pochodzi spoza Łomży.
- struktura rodziny, w której w wielu przypadkach, jeden z rodziców pracuje poza miejscem zamieszkania i wymagana jest opieka nad rodzeństwem ucznia,
- dwuzmianowy system prac,
- brak możliwości skorzystania z transportu publicznego (dotyczy niewielkich miejscowości)

Po analizie tych przyczyn przez wychowawców należy przyjąć, że 50% frekwencja nie jest bardzo niską.

Z pierwszego postawionego w ankiecie pytania wynika, że Rodzice uważają, że powinni angażować się w życie szkoły. Za zdecydowanym zaangażowaniem opowiedziało się 40%, a że raczej powinni się angażować 60%. Wskazuje to, że istnieje spory potencjał, który to przekonanie pozwoli przełożyć na realne działania. Prawdopodobnie najważniejsze byłoby w tym przypadku wskazanie Rodzicom obszarów, w których byliby pomocni. Właściwe i bardzo pomocne może się w tym przypadku okazać budowanie przyjaznych relacji wychowawców z Rodzicami.

W pytaniu drugim ankiety zapytano o to, z jakich form współpracy korzystają Rodzice. Wszyscy ankietowani 100% wymienili zebrania ogólne, dodatkowo 28% wskazało indywidualne spotkania z wychowawcą i tyle samo wymieniło inne kontakty np. telefoniczne lub drogą mailową. Wyniki te wskazują, że wychowawca jest najważniejszym ogniwem łączącym Rodzica ze szkołą w obszarze ewentualnej współpracy. Rangę wychowawcy w tych relacjach jeszcze mocniej wskazują odpowiedzi w pytaniu 10, w którym zapytano, jakie działania zmotywują dziecko do regularnego uczęszczania na zajęcia. Rodzice najczęściej wskazywali, że będą to rozmowy prowadzone z uczniem przez wychowawcę 41%. Z jednej strony świadczy to o tym, że wychowawca jest autorytetem, z drugiej dowodzi także, że Rodzice nie doceniają własnego wpływu na poprawę tej sytuacji lub przerzucają obowiązki wychowawcze na szkołę.

Pytanie trzecie dotyczyło liczby spotkań z Rodzicami. Jest ich w roku szkolnym ok. 4. Aż 94% ankietowanych wskazało, że jest ich wystarczająco dużo. Dwie osoby, że zbyt mało, jedna, że zbyt dużo. Jeden z rodziców, który wskazał, że jest ich wystarczająco, podał, że oczekiwana przez niego ilość spotkań to 7. Świadczy, to albo o roztargnieniu albo o tym, że wcześniej na tych spotkaniach nie był. Niewielka ilość zebrania ma swoje uzasadnienie, o którym była mowa w punkcie opisującym przyczyny niskiej frekwencji.

W pytaniu czwartym badano, jakie informacje uzyskują Rodzice podczas zebrania i jak przebiegają te spotkania. 89% twierdzi, że uzyskuje podczas tych zebrania informacje o uczniu, porady wychowawcze otrzymuje 43%, wymienia doświadczenia z innymi rodzicami 34%, informacje

o zespole klasowym 46%, a 48% informacje o pojawiających się problemach edukacyjno-wychowawczych. Punkt ten wskazuje, że słabo wyglądają relacje i wymiana doświadczeń między rodzicami. Najbardziej wskazywany punkt. Może to być pośrednią przyczyną braku aktywności rodziców i angażowania się w sprawy szkoły. Bardzo zastanawiający jest w tym zestawieniu wynik pierwszego wskaźnika. Zabrakło aż 11% rodziców, którzy dostają informację o uczniu. Możliwe, że z uwagi na zbyt dużą oczywistość punkt ten pomijano ale jeśli Rodzic rzeczywiście nie uzyskał podstawowej informacji po którą na zebranie przyszedł może to rodzić niepokój. Z doświadczeń wychowawczych wynika jednak, że nie jest możliwe aby Rodzic nie otrzymywał informacji o wynikach nauczania czy zachowaniu ucznia. Nie jest też możliwe aby nie uzyskiwał odpowiedzi na zadawane, dotyczące ucznia pytania.

Kolejnym, piątym pytaniem sprawdzano, jakie rozeznanie mają Rodzice jeśli chodzi o szkolną dokumentację. Wymieniono podstawowe szkolne dokumenty z prośbą o podkreślenie tych, z którymi się zapoznali. 80% ankietowanych zapoznało się ze Statutem szkoły, z programem profilaktyczno-wychowawczym 43%, z regulaminem dyplomowym 29% ale aż 16% twierdzi, że nie zapoznało się z żadnym z dokumentów. Niepokojący jest w szczególności wskaźnik ostatni. Wnioskiem sugerowanym przez zespół ewaluacji jest konieczność wskazywania rodzicom podczas zebrań źródeł dostępu do tych dokumentów, a nawet wymaganie aby się z tymi dokumentami zapoznali. Może się to przyczynić do większej świadomości Rodziców w roli jaką pełnią w szkole i zmobilizuje ich do bardziej aktywnego udziału w życiu szkoły.

Na pytanie: Jak współpracuje Pani/Pan ze szkołą, 39% wymieniło udział w uroczystościach klasowych, 25% w uroczystościach szkolnych, jedna przez udział w wycieczkach szkolnych, ale aż 41% nie współpracowało w żaden z wymienionych sposób. Znaczna ilość "niezaangażowanych" rodziców wpływa zapewne na poczucie niesprawiedliwości, szczególnie, kiedy w grę wchodzi pomoc w organizowaniu imprez, w których udział biorą wszyscy uczniowie klasy. Niesie to za sobą osłabienie aktywności. Jako wskazanie proponujemy uczciwy podział tych obowiązków na wszystkich rodziców. Dla przykładu np. wymiennosc w pomocy przy organizacji i opiece podczas szkolnej Wigilii, półmetka i studniówki.

W trosce o podniesienie frekwencji Rodziców na zebraniach, w punkcie siódmym ankiety poproszono rodziców o zaproponowanie rozwiązań, które mogłyby sytuację poprawić. Na odpowiedzi zdobyła się nieliczna grupa. Oto wszystkie z nich:

- *wcześniejsze potwierdzanie udziału w zebraniach*
- *współpraca z wychowawcą*
- *kontakt i rozmowy z wychowawcą*
- *rozmowy przy kawie z wychowawcą*
- *działania są wystarczające*
- *rodzice sami powinni czuć potrzebę interesowania się osiągnięciami dziecka i życiem szkoły*
- *bez zebrań ogólnych, max 30 min*
- *zebrania tylko z wychowawcą*
- *kawa i ciasto*

- wyznaczenie limitu spotkań
- raczej nic nie pomoże takie mamy czasy
- żyjemy w takich czasach, że nie mamy czasu dla naszych dzieci, lekceważymy je i nie okazujemy zainteresowania ich zdolnościami
- rozmowa z rodzicami i informacja o ocenach

Wyszczególnienia te, po raz kolejny wskazują, jak znaczący wpływ mają wychowawcy klas. Poza dwiema podpowiedziami, które są raczej refleksją na temat czasów w których żyjemy albo dojrzałym spostrzeżeniem na temat roli rodzica w wychowaniu dziecka, wszystkie pozostałe dotyczą wychowawcy. Niektóre mogłyby być wprowadzone. Ciekawą jest propozycja pierwsza - wcześniejsze potwierdzanie udziału w zebraniach. Skoro jest takie oczekiwanie, można wypróbować. Ciekawe są też wskazówki typu: kawa i ciasto. Pojawiły się dwukrotnie. Może to być skuteczny sposób na przełamanie szkodliwego dystansu, a przy okazji uprzyjemni czas i zbuduje relacje ułatwiające rozwiązywanie problemów.

Odwieczny problem frekwencji próbowano zbadać pytaniem: Czy Pani/Pana zdaniem Państwa dziecko często opuszcza zajęcia? W odpowiedzi aż 73% stanowczo zaprzeczyło, 5% przyznało, że tak, 12% że raczej tak, 9% trudno było stwierdzić jednoznacznie. Wynika z tego, że 17% rodziców ma świadomość frekwencyjnych problemów swoich dzieci. Zakładamy, że jest to te same 17% rodziców, którzy, w działaniach motywujących wskazują siebie jako kierunek informacji o nieobecnościach dziecka w szkole.

Za przyczyny nieobecności dzieci, rodzice najczęściej wskazują chorobę - 91%, problemy z dojazdem - 14%, przemęczenie - 14%, zaspanie - 7%, obawy przed złą oceną 2 osoby i 1 osoba problemy rodzinne. Na szczególną uwagę zasługują punkty, których nikt nie wskazał, a były to: złe relacje z rówieśnikami oraz lęk przed szkołą. Zera przy ostatnich dwóch wskaźnikach świadczą o przyjaznej atmosferze i dobrych relacjach rówieśniczych panujących w szkole. Dodatkowymi przyczynami nieobecności dopisanymi przez rodziców były: wizyty w poradniach, sprawy rodzinne, zbytne pobłażanie oraz lenistwo. Przemęczenie z 14% wskazaniem zdaje się być zasadne. Jako zespół dostrzegamy również duże obłożenie planu lekcji oraz dość późne kończenie zajęć. Są to przyczyny, których rozwiązanie nie leży w naszych możliwościach. Podobnie z kwestią problemów z dojazdami, które nasilają się w szczególności w miesiącach zimowych. Dostrzegamy również stale pogarszającą się kondycję zdrowotną młodzieży. Chodzi nie tylko o dolegliwości fizyczne ale również te o podłożu emocjonalnym i psychicznym.

W kwestii motywowania młodzieży do regularnego uczęszczania do szkoły rodzice wskazują, wspomniane już wcześniej, rozmowy prowadzone z wychowawcą - 41%, usprawiedliwianie wyłącznie wg zasad określonych w regulaminie - 34%, nagradzanie uczniów z wysoką frekwencją - 32%, uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych - 21%, konsekwentne zaznaczanie każdej opuszczonej godziny oraz spóźnień - 16%. Wśród wypisanych przez rodziców, znalazły się dwie propozycje. Jedna dość radykalna, trochę dowcipna ale pewnie byłaby skuteczna. Rodzic zaproponował aby uczeń pracował na rzecz szkoły po lekcjach. Dokładnie tyle godzin pracy społecznej ile godzin nieobecnych. Druga to wprowadzenie dziennika elektronicznego. Chodzi w niej pewnie o możliwość monitorowania na bieżąco obecności oraz edukacyjnych problemów. Konsekwencja w odnoszeniu się do wszystkich wspomnianych punktów powinna wpływać na podnoszenie frekwencji. Ważna jest kwestia uatrakcyjniania zajęć i w miarę możliwości dostępnych środków wyposażania pracowni w nowe pomoce dydaktyczne.

### 3. Opracowanie ankiety przeprowadzonej wśród uczniów szkoły

Wnioski z analizy ankiety przeprowadzonej 08.01.2018 wśród uczniów:

Pierwsze pytanie dotyczyło przyczyn nieobecności uczniów w szkole. Jako główne powody uczniowie wymienili przemęczenie (42%) oraz chorobę(42%) Rodzice natomiast jako przyczynę nieobecności podali chorobę(91%). Należy zauważyć, że powodem również są zaspanie (21,8%), obawa przed złą oceną (15,6%) oraz lęk przed szkołą (14,5%), problemy z dojazdem(11,4%). Dodatkowymi przyczynami dopisanymi przez uczniów były liczne obowiązki, wizyty lekarskie, duża liczba godzin nauki, stres maturalny. Przemęczenie ze wskazaniem 42% jest zasadne. Jako zespół dostrzegamy duże obciążenie planu. Podobnie z kwestią problemu dojazdu. Dostrzegamy również problemy zdrowotne uczniów. Niepokojące są jednak lęk przed szkołą oraz obawa przed złą oceną. Nie jest wprawdzie wysoki odsetek odpowiedzi(14,5% oraz 15,6%) jednak tych przyczyn nie należy lekceważyć i podjąć działania w kierunku stworzenia jeszcze bardziej przyjaznej atmosfery.

Kolejne pytanie brzmiało „czy często opuszczasz zajęcia szkolne?”.76% zaprzeczyło. Jedynie 10% ma świadomość częstego opuszczania zajęć.

Odpowiedź na trzecie pytanie pokazuje nam, że 42% uważa iż ilość godzin opuszczonych nie powinna mieć większego wpływu na ocenę z zachowania. Jednocześnie niemal taka sama liczba uczniów( 41% )nie ma zdania na ten temat.

Odpowiedź na pytanie czwarte pokazała, że aż 46,8% uczniów sądzi, że liczba opuszczonych zajęć nie ma wpływu lub ma nieznaczny wpływ na wyniki nauczania. Ten wynik pokazuje że należy podjąć wszelkie działania, aby uczniowie dostrzegli silny związek między wynikami nauczania, a frekwencją.

W kolejnym pytaniu uczniowie jako działania motywujące do regularnego uczęszczania do szkoły wskazali przede wszystkim uatrakcyjnianie zajęć (56%) oraz nagradzanie uczniów z wysoką frekwencją (36%). Te odpowiedzi pokazują jak ważna jest atrakcyjność zajęć lekcyjnych i dostrzeganie uczniów z wysoką frekwencją. Pojawiły się też propozycje uczniów dotyczące motywowania :

*-nie używać „ motywowania ” poprzez kary bo to nie działa*

*-mniej godzin nauki w tygodniu*

*-więcej czasu na usprawiedliwienie*

*- zrezygnować z dodatkowo dopisywanych nam zajęć (prośba trójki ankietowanych)*

*- traktowanie zajęć dodatkowych jako dodatek*

*-okazanie większego zrozumienia*

*-nasze nieobecności nie zawsze wynikają z lenistwa czy zaniedbania szkoły*

*-zrozumienie przemęczenia uczniów i koniecznej ilości zaliczeń*

*-ciekawe lekcje*

*-lepszy sposób nauczania*

*-mniej godzin mniej stresu nakładanego na ucznia*

*-mniejsze wymagania*

Odpowiedzi na pytanie szóste pokazują nam, że 31% uczniów uważa, iż szkoła podejmuje wystarczające działania mające poprawić frekwencję. Jednocześnie aż 34 % nie ma zdania na ten temat.

Aż 70 % uczniów ma świadomość tego, że wychowawca podczas zebrań z Rodzicami przekazuje informacje o nieobecnościach uczniów, 14% procent uważa, że prawdopodobnie przekazuje, ale nie ma to większego znaczenia.

Na pytanie „Czy Twoi Rodzice systematycznie uczestniczą w zebraniach?” aż 75% uczniów odpowiedziało tak lub raczej tak. Warto odnotowania jest fakt, iż 20% uczniów odpowiedziało „nie”. Tylko jedna napisała, że jej Rodzice w ogóle nie uczestniczą w zebraniach. Odpowiedzi te pozostają w sprzeczności ze stanem faktycznym, gdyż rzadko frekwencja rodziców na zebraniach przekracza 50% i rodziców, którzy nie pojawili się na zebraniach było zdecydowanie więcej.

Pytanie dziewiąte dotyczyło ilości zebrań na których obecni byli Rodzice. 43% uczniów wskazało 2 zebrania, 19% 1 zebranie, natomiast 10 % 0. Pojawiły się też 3 odpowiedzi „nie wiem”. Zaskakujące były odpowiedzi „3” i „4”. Takich odpowiedzi udzieliło 6 uczniów. Wskazują one o roztargnieniu uczniów lub o braku świadomości kiedy odbywają się spotkania z Rodzicami.

Aż 96% uczniów zadeklarowało, że informuje Rodziców o zbliżającym się terminie zebrania, 3 osoby stwierdziły, że nie muszą informować, ponieważ Rodzice znają terminy spotkań.

W kolejnym pytaniu badane były przyczyny nieobecności Rodziców na zebraniu. 76% uczniów jako przyczynę absencji rodziców na zebraniu wskazało ich pracę zawodową. Kolejnymi przyczynami były obowiązki rodzinne (31%) oraz znaczna odległość szkoły od miejsca zamieszkania(28%). Tylko 1 osoba wskazała brak informacji o terminie spotkania.

W pytaniu dwunastym poproszono uczniów o wskazanie działań, które zachęciłyby Rodziców do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły. Oto propozycje :

- przypomnienie im o tym przez wychowawcę , gdyż większość uczniów nie przekazuje im takiej informacji
- zebrania organizowane w niedzielę
- krótsze- 2 osoby
- nie wiem - 7 osób
- inne godziny spotkań
- gdyby coś ciekawego się działo to by uczestniczyli
- nie obchodzi mnie to
- wolne w pracy
- poruszanie tylko niezbędnych kwestii
- ustalenie wspólnych terminów , by pasowały każdemu
- szybsze załatwianie spraw związanych z zebraniem
- zła sytuacja ucznia w szkole
- może jakaś kawa, herbata
- nie ważne
- nie da się niczego zmienić , to zależy od rodzica czy będzie czy nie
- integracja z klasą i innymi rodzicami
- zachęcanie nic by nie dało ze względu na to że rodzice nie mają najczęściej czasu na uczestnictwo w życiu szkoły ze względu na prace itp.
- powiadomienie o najbliższym zebraniu wcześniej dla rodziców dojeżdżających - 2 osoby
- motywacja dla rodziców, aby mieli świadomość co ich dziecko robi w szkole
- przeniesienie zebrań znowu na niedzielę, kto wymyślił piątek, moi rodzice nie byli na żadnym piątkowym zebraniu



- *informowanie o zebraniu co najmniej miesiąc wcześniej*
- *odpowiednie nastawienie nauczycieli do rodziców ( ale jest dobrze)*
- *informowanie wcześniej uczniów jakie tematy będą poruszane na zebraniu*
- *informowanie o zebraniu z większym wyprzedzeniem czasowym*

Odpowiedzi te wskazują ogromną rolę wychowawcy klasy. Na niektóre z propozycji szkoła nie ma wpływu (np. wolne w pracy) , nad niektórymi należy się pochylić. „Kawa, herbata " to odpowiedz która „ padła" również w ankiecie skierowanej do Rodziców może więc warto tą propozycję przemyśleć.

Pytanie trzynaste pokazało że 52% uczniów często rozmawia z Rodzicami, 16% rozmawia niewiele. Podobnie 16 % rozmawia tylko wtedy gdy pojawia sie problemy. Smutne jest to, że 3 uczniów nie rozmawia z Rodzicami o szkole, a 4 chętnie by rozmawiało lecz Oni nie mają czasu.

77% uczniów zadeklarowało, że nie zdarza, by prosili Rodziców o usprawiedliwienie nieobecności bez podawania przyczyny. Wskazuje to, iż większość Rodziców według deklaracji uczniów ma świadomość przyczyn absencji dziecka w szkole. 20% uczniów prosi o takie usprawiedliwienie sporadycznie , natomiast tylko 1 osoba często o nie prosi.

Ostatnie pytanie dotyczyło świadomości uczniów co do konsekwencji jakie powoduje nieusprawiedliwiona nieobecność powyżej 100 godzin w semestrze. Jedyne 54% uczniów ma świadomość konsekwencji i podaje je. Oto odpowiedzi:

- *nieklasyfikowanie - 15 osób*
- *wydalenie ze szkoły - 28 osób*
- *obniżenie sprawowania - 2 osoby*
- *brak promocji - 2 osoby*
- *problemy z zaliczeniem przedmiotu*
- *nie zaliczenie semestru*
- *powtarzanie klasy*

Aż 34% nie jest pewna tych konsekwencji, a 6 osób odpowiedziało że nie ma świadomości co niesie za sobą tak wysoka ilość godzin nieusprawiedliwionych. Widać tu wyzwanie, które stoi przed szkołą aby uczniów tych uświadomić w tej kwestii.

#### 4. Opracowanie analizy dokumentów szkolnych

Analiza dokumentacji szkolnej:

Przeanalizowano protokoły z posiedzeń Rad Pedagogicznych, zespołów wychowawczych oraz zapisy w dziennikach lekcyjnych pod kątem badanych obszarów. Stwierdzono, iż istnieją zapisy w protokole dotyczące nacisku na poprawę frekwencji uczniów na zajęciach, zwrócono również uwagę na zapisy w dziennikach lekcyjnych, które przybliżają problem z frekwencją, a także określają niekiedy przyczyny absencji uczniów. Wychowawcy klas wielokrotnie podczas spotkań nakierowywali dyskusję na kłopoty uczniów będące przyczyną nieobecności. Dyrekcja informowała nauczycieli o potrzebie bardzo starannego odnotowywania nieobecności oraz szybkiego reagowania jeśli nieobecności te stają się zbyt częste.

### V. Omówienie wyników w odniesieniu do problemów badawczych oraz wnioski do dalszej pracy.

Wnioski i zalecenia. Ankieta wśród uczniów

1. Jako zespół dostrzegamy duże obciążenie planu lekcji, a prawdopodobnie problem nasili się w roku szkolnym 2019/2020. Podobnie jest z kwestią problemu dojazdów uczniów do szkoły. Dostrzegamy również problemy zdrowotne uczniów. Niepokojące są jednak lęk przed szkołą oraz obawa przed złą oceną. Nie jest to wprawdzie wysoki odsetek odpowiedzi (14,5% oraz 15,6%) jednak tych przyczyn nie należy lekceważyć i podjąć działania w kierunku stworzenia jeszcze bardziej przyjaznej atmosfery.
2. Należy podjąć wszelkie działania, aby uczniowie dostrzegli silny związek między wynikami nauczania, a frekwencją.
3. Należy zadbać o uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych.
4. Powinniśmy rozważyć możliwość aby uczniów z wysoką frekwencją zauważać i nagradzać częściej niż raz do roku.
5. Wnioski po analizie propozycji uczniów na podniesienie frekwencji;

*Z przytoczonych propozycji można zbudować obraz ucznia jako dysponującego brakiem rozeznania dotyczącego organizacji zajęć. Wieloletnie doświadczenie podpowiada nam, że za niektórymi z powyższych propozycji stoją osoby o raczej leniwym usposobieniu, które swoją cechą charakteru próbują przysłonić opinią o zbyt dużych wymaganiach lub brakiem czasu powodowanym nadmiernym obciążeniem. Bliższe prawdy są tu raczej: nieumiejętność planowania oraz odpowiedniego wykorzystania czasu.*

6. Należy nakierowanie aktywności uczniów na odpowiednie działania, a także jako zalecenie dla wychowawców, uzupełnić w znacznym zakresie program wychowawczy o punkty związane z przygotowaniem podopiecznych do organizacji czasu nauki.
7. Wnioski po analizie pytania dotyczącego frekwencji Rodziców na zebraniach:

*Odpowiedzi te pozostają w sprzeczności ze stanem faktycznym, gdyż rzadko frekwencja rodziców na zebraniach przekracza 50% i rodziców, którzy nie pojawili się na zebraniach było zdecydowanie więcej.*

*Nieoceniona jest rola wychowawcy klasy w przekazywaniu Rodzicom informacji i zachęcaniu ich do większej aktywności w życiu szkoły. Na niektóre z propozycji uczniów dotyczących zachęcenia Rodziców do udziału w spotkaniach nie mamy wpływu (np. wolne w pracy, zebrania w niedzielę etc.), nad niektórymi należy się pochylić np. propozycja „Kawy lub, herbaty podczas zebrania ” to odpowiedź, która padła również w ankiecie skierowanej do Rodziców i warto tą propozycję rozważyć.*

8. Aż 34% uczniów nie jest pewna konsekwencji przekroczenia 100 godz. nieobecności w semestrze , a 6 osób odpowiedziało, że nie ma świadomości co niesie za sobą wysoka ilość godzin nieusprawiedliwionych. Widać tu wyzwanie , które stoi przed szkołą aby uczniów tych uświadomić w tej kwestii.

#### **Wnioski i zalecenia. Ankieta wśród nauczycieli:**

1. Zaleceniem jest przypominanie Rodzicom faktu, że nauczycielom bardzo zależy na ich obecności na zebraniach oraz tego, że stanowią część społeczności szkolnej, która bardziej powinna angażować się w życie szkoły.
2. Przypomnieć Rodzicom, że nauczycieli obowiązuje kodeks pracy, a za tym idzie prawo do odpoczynku oraz, jak wszystkim innym przysługuje wolna sobota i niedziela, zaś kontakty telefoniczne powinny mieć miejsce tylko w godzinach pracy szkoły lub w trakcie czasu opieki jaką nauczyciele sprawują nad młodzieżą w trakcie wycieczek.
3. Prośba o przypominanie rodzicom z większym wyprzedzeniem o terminach spotkań.
4. Działania podejmowane w szkole wspierają rodziców w wychowywaniu ich dzieci.
5. Rodzice mają możliwość wyrażania swojej opinii o pracy szkoły i procesie nauczania.
6. Rodzice traktowani są jako partnerzy, tzn. szkoła dba o pozyskiwanie opinii rodziców i wykorzystuje je w pracy, mają możliwość włączania się w różne działania szkoły.
7. Według opinii nauczycieli i samych rodziców ich zaangażowanie w przedsięwzięcia organizowane w szkole jest zadawalające.
8. Dla większości rodziców formy kontaktu ze szkołą i sposoby informowania o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci są optymalne.
9. Większość rodziców jest zadowolona z kontaktu i współpracy ze szkołą oraz współdecydowania w sprawach szkoły.
10. Duża część chętnie uczestniczy w imprezach i uroczystościach szkolnych .
11. Wszyscy ankietowani nauczyciele są zdania ,że liczba spotkań z rodzicami jest wystarczająca.

12. Większość nauczycieli ma kłopot z określeniem czy podejmowane przez nich działania są wystarczające i czy mają dostateczny wpływ na efektywną współpracę z rodzicami i uczniami.

#### REKOMENDACJE ( zalecenia na przyszłość )

13. Zadowolenie rodziców ze współpracy ze szkołą kształtuje się na poziomie dość dobrym ( 70% ), ale w przyszłości warto zwiększyć zaangażowanie rodziców w pracę na rzecz szkoły.
14. By rodzic miał poczucie podmiotowości , należy nadal tworzyć mu możliwość wyrażania własnego zdania na temat pracy szkoły, współdecydowania i uczestnictwa w podejmowanych przez szkołę działaniach.
15. Bardziej aktywizować rodziców, aby w większym stopniu mogli wpływać na jakość i skuteczność szkoły.
16. Większość rodziców uważa , że formy kontaktu ze szkołą i sposoby informowania o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci są optymalne, dlatego należy ten poziom utrzymać.
17. Należy zwiększyć zaangażowanie rodziców w organizację uroczystości i imprez szkolnych.
18. Wskazać propozycję jak należy zachęcić rodziców do częstszego i aktywniejszego udziału w spotkaniach rodziców.
19. Zadbać o integracyjny charakter zebrań z rodzicami ze szczególnym wskazaniem na przyjazną atmosferę tych spotkań.
20. Upowszechnić, usprawnić i udoskonalić działanie dziennika elektronicznego.

#### **Wnioski i zalecenia. Ankieta wśród rodziców:**

Wnioski stanowią załącznik do badania jakości współpracy Rodziców ze szkołą przeprowadzonego przez zespół nauczycieli do spraw ewaluacji wewnętrznej w oparciu o przeprowadzoną ankietę oraz sondaże wśród wychowawców klas. Większość danych zgromadzona została po analizie odpowiedzi zawartych w ankiecie z dnia. 16.11.2018r.

Już sama ilczba Rodziców biorących udział w zebraniu (ok. 50%) wskazuje, że istnieje konieczność zbadania przyczyn tak niskiej frekwencji. Obecny termin oraz godzina spotkania (piątkowe popołudnie) ustalony został jako optymalny dla Rodziców, był z Nimi konsultowany i teoretycznie godz. 18.00 nie powinna stanowić problemu w dotarciu na spotkanie po pracy nawet z odległego miejsca. Okazało się, że termin to nie jedyny powód licznych nieobecności. Należą do nich również:

- zbytne oddalenie miejsca zamieszkania rodziców/opiekunów od szkoły dziecka ( kilkadziesiąt, a bywa, że i kilkaset kilometrów).Większość uczącej się w Liceum młodzieży pochodzi spoza Łomży.

- struktura rodziny, w której w wielu przypadkach, jeden z rodziców pracuje poza miejscem zamieszkania i wymagana jest opieka nad rodzeństwem ucznia,
- dwuzmianowy system pracy ,
- brak możliwości skorzystania z transportu publicznego ( dotyczy niewielkich miejscowości)

Po analizie tych przyczyn przez wychowawców należy przyjąć, że 50% frekwencja nie jest bardzo niską.

Z pierwszego postawionego w ankiecie pytania wynika, że Rodzice uważają, że powinni angażować się w życie szkoły. Za zdecydowanym zaangażowaniem opowiedziało się 40% , a że raczej powinni się angażować 60%. Wskazuje to, że istnieje spory potencjał, który to przekonanie pozwoli przełożyć na realne działania. Prawdopodobnie najwłaściwsze byłoby w tym przypadku wskazanie Rodzicom obszarów, w których byliby pomocni. Właściwe i bardzo pomocne może się w tym przypadku okazać budowanie przyjaznych relacji wychowawców z Rodzicami .

W pytaniu drugim ankiety zapytano o to, z jakich form współpracy korzystają Rodzice. Wszyscy ankietowani 100% wymienili zebrania ogólne, dodatkowo 28% wskazało indywidualne spotkania z wychowawcą i tyle samo wymieniło inne kontakty np. telefoniczne lub drogą mailową. Wyniki te wskazują, że wychowawca jest najważniejszym ogniwem łączącym Rodzica ze szkołą w obszarze ewentualnej współpracy. Rangę wychowawcy w tych relacjach jeszcze mocniej wskazują odpowiedzi w pytaniu 10, w którym zapytano, jakie działania zmotywują dziecko do regularnego uczęszczania na zajęcia. Rodzice najczęściej wskazywali, że będą to rozmowy prowadzone z uczniem przez wychowawcę 41%. Z jednej strony świadczy to o tym, że wychowawca jest autorytetem, z drugiej dowodzi także, że Rodzice nie doceniają własnego wpływu na poprawę tej sytuacji lub przerzucają obowiązki wychowawcze na szkołę.

Pytanie trzecie dotyczyło liczby spotkań z Rodzicami. Jest ich w roku szkolnym ok. 4 . Aż 94% ankietowanych wskazało, że jest ich wystarczająco dużo. Dwie osoby, że zbyt mało, jedna, że zbyt dużo. Jeden z rodziców, który wskazał, że jest ich wystarczająco, podał, że oczekiwana przez niego ilość spotkań to 7. Świadczy, to albo o roztargnieniu albo o tym, że wcześniej na tych spotkaniach nie bywał. Niewielka ilość zebrań ma swoje uzasadnienie, o którym była mowa w punkcie opisującym przyczyny niskiej frekwencji.

W pytaniu czwartym badano, jakie informacje uzyskują Rodzice podczas zebrań i jak przebiegają te spotkania. 89% twierdzi, że uzyskuje podczas tych zebrań informacje o uczniu, porady wychowawcze otrzymuje 43%, wymienia doświadczenia z innymi rodzicami 34%, informacje o zespole klasowym 46%, a 48% informacje o pojawiających się problemach edukacyjno-wychowawczych. Punkt ten wskazuje, że słabo wyglądają relacje i wymiana doświadczeń między rodzicami. Najrzadziej wskazywany punkt. Może to być pośrednią przyczyną braku aktywności rodziców i zaangażowania się w sprawę szkoły. Bardzo zastanawiający jest w tym zestawieniu wynik pierwszego wskaźnika. Zabrakło aż 11% rodziców, którzy dostają informację o uczniu. Możliwe, że z uwagi na zbyt dużą oczywistość punkt ten pomijano ale jeśli Rodzic rzeczywiście nie uzyskał podstawowej informacji po którą na zebranie przyszedł może to rodzić niepokój. Z doświadczeń wychowawczych

wynika jednak, że nie jest możliwe aby Rodzic nie otrzymywał informacji o wynikach nauczania czy zachowaniu ucznia. Nie jest też możliwe aby nie uzyskiwał odpowiedzi na zadawane, dotyczące ucznia pytania.

Kolejnym, piątym pytaniem sprawdzano, jakie rozeznanie mają Rodzice jeśli chodzi o szkolną dokumentację. Wymieniono podstawowe szkolne dokumenty z prośbą o podkreślenie tych, z którymi się zapoznali. 80% ankietowanych zapoznało się ze Statutem szkoły, z programem profilaktyczno-wychowawczym 43%, z regulaminem dyplomowym 29% ale aż 16% twierdzi, że nie zapoznało się z żadnym z dokumentów. Niepokojący jest w szczególności wskaźnik ostatni. Wnioskiem sugerowanym przez zespół ewaluacji jest konieczność wskazywania rodzicom podczas zebrań źródeł dostępu do tych dokumentów, a nawet wymaganie aby się z tymi dokumentami zapoznali. Może się to przyczynić do większej świadomości Rodziców w roli jaką pełnią w szkole i zmobilizuje ich do bardziej aktywnego udziału w życiu szkoły.

Na pytanie: Jak współpracuje Pani/Pan ze szkołą, 39% wymieniło udział w uroczystościach klasowych, 25% w uroczystościach szkolnych, jedna przez udział w wycieczkach szkolnych, ale aż 41% nie współpracowało w żaden z wymienionych sposób. Znaczna ilość "niezaangażowanych" rodziców wpływa zapewne na poczucie niesprawiedliwości, szczególnie, kiedy w grę wchodzi pomoc w organizowaniu imprez, w których udział biorą wszyscy uczniowie klasy. Niesie to za sobą osłabienie aktywności. Jako wskazanie proponujemy uczciwy podział tych obowiązków na wszystkich rodziców. Dla przykładu np. wymiennosc w pomocy przy organizacji i opiece podczas szkolnej Wigilii, półmetka i studniówki.

W trosce o podniesienie frekwencji Rodziców na zebraniach, w punkcie siódmym ankiety poproszono rodziców o zaproponowanie rozwiązań, które mogłyby sytuację poprawić. Na odpowiedzi zdobyła się nieliczna grupa. Oto wszystkie z nich:

- *wcześniejsze potwierdzanie udziału w zebraniach*
- *współpraca z wychowawcą*
- *kontakt i rozmowy z wychowawcą*
- *rozmowy przy kawie z wychowawcą*
- *działania są wystarczające*
- *rodzice sami powinni czuć potrzebę interesowania się osiągnięciami dziecka i życiem szkoły*
- *bez zebrań ogólnych, max 30 min*
- *zebrania tylko z wychowawcą*
- *kawa i ciasto*
- *wyznaczenie limitu spotkań*
- *raczej nic nie pomoże takie mamy czasy*
- *żyjemy w takich czasach, że nie mamy czasu dla naszych dzieci, lekceważymy je i nie okazujemy zainteresowania ich zdolnościami*
- *rozmowa z rodzicami i informacja o ocenach*

Wyszczególnienia te, po raz kolejny wskazują, jak znaczący wpływ mają wychowawcy klas. Poza dwiema podpowiedziami, które są raczej refleksją na temat czasów w których żyjemy albo dojrzałym spostrzeżeniem na temat roli rodzica w wychowaniu dziecka, wszystkie pozostałe dotyczą wychowawcy. Niektóre mogłyby być wprowadzone. Ciekawą jest propozycja pierwsza - wcześniejsze potwierdzanie udziału w zebraniach. Skoro jest takie oczekiwanie, można wypróbować. Ciekawe są też wskazówki typu: kawa i ciasto. Pojawiły się dwukrotnie. Może to być skuteczny sposób na przełamanie szkodliwego dystansu, a przy okazji uprzyjemni czas i zbuduje relacje ułatwiające rozwiązywanie problemów.

Odwieczny problem frekwencji próbowano zbadać pytaniem: Czy Pani/Pana zdaniem Państwa dziecko często opuszcza zajęcia? W odpowiedzi aż 73% stanowczo zaprzeczyło, 5% przyznało, że tak, 12% że raczej tak, 9% trudno było stwierdzić jednoznacznie. Wynika z tego, że 17% rodziców ma świadomość frekwencyjnych problemów swoich dzieci. Zakładamy, że jest to te same 17% rodziców, którzy w działaniach motywujących wskazują siebie jako kierunek informacji o nieobecnościach dziecka w szkole.

Za przyczyny nieobecności dzieci, rodzice najczęściej wskazują chorobę - 91%, problemy z dojazdem - 14%, przemęczenie - 14%, zaspanie - 7%, obawy przed złą oceną 2 osoby i 1 osoba problemy rodzinne. Na szczególną uwagę zasługują punkty, których nikt nie wskazał, a były to: złe relacje z rówieśnikami oraz lęk przed szkołą. Zera przy ostatnich dwóch wskaźnikach świadczą o przyjaznej atmosferze i dobrych relacjach rówieśniczych panujących w szkole. Dodatkowymi przyczynami nieobecności dopisanymi przez rodziców były: wizyty w poradniach, sprawy rodzinne, zbytne pobłażanie oraz lenistwo. Przemęczenie z 14% wskazaniem zdaje się być zasadne. Jako zespół dostrzegamy również duże obłożenie planu lekcji oraz dość późne kończenie zajęć. Są to przyczyny, których rozwiązanie nie leży w naszych możliwościach. Podobnie z kwestią problemów z dojazdami, które nasilają się w szczególności w miesiącach zimowych. Dostrzegamy również stale pogarszającą się kondycję zdrowotną młodzieży. Chodzi nie tylko o dolegliwości fizyczne ale również te o podłożu emocjonalnym i psychicznym.

W kwestii motywowania młodzieży do regularnego uczęszczania do szkoły rodzice wskazują, wspomniane już wcześniej, rozmowy prowadzone z wychowawcą - 41%, usprawiedliwianie wyłącznie wg zasad określonych w regulaminie - 34%, nagradzanie uczniów z wysoką frekwencją - 32%, uatrakcyjnienie zajęć lekcyjnych - 21%, konsekwentne zaznaczanie każdej opuszczonej godziny oraz spóźnień - 16%. Wśród wypisanych przez rodziców, znalazły się dwie propozycje. Jedna dość radykalna, trochę dowcipna ale pewnie byłaby skuteczna. Rodzic zaproponował aby uczeń pracował na rzecz szkoły po lekcjach. Dokładnie tyle godzin pracy społecznej ile godzin nieobecnych. Druga to wprowadzenie dziennika elektronicznego. Chodzi w niej pewnie o możliwość monitorowania na bieżąco obecności oraz edukacyjnych problemów. Konsekwencja w odnoszeniu się do wszystkich wspomnianych punktów powinna wpływać na podnoszenie frekwencji. Ważna jest kwestia uatrakcyjniania zajęć i w miarę możliwości dostępnych środków wyposażania pracowni w nowe pomoce dydaktyczne.